

Opis

Książka stanowi przykład umiejętnego i bardzo rzetelnie przygotowanego kompendium wiedzy o funkcjonowaniu rynku finansowego w Polsce, ale daje też ogólny i uniwersalny pogląd na istotę, kształt, uczestników i organizację współczesnego rynku finansowego. Jest ona bez wątpienia pozycją, która aktualizuje stan wiedzy i uzupełnia polskie piśmiennictwo ekonomiczne, poświęcone tym zagadnieniom. Zaletą książki jest przede wszystkim szerokie spojrzenie na wszelkie elementy tworzące jego strukturę i organizację, ukazanie miejsca i funkcji poszczególnych jego składowych, jak również zadań stojących przez różnymi segmentami rynku finansowego. (...). Autorzy podjęli klarowną dla czytelnika próbę egzemplifikacji podjętych zagadnień mających podręcznikowy charakter i ukazania ich w całym bogactwie praktyki i zmienności rynków finansowych współczesnego życia gospodarczego Polsce i ich przemian instytucjonalnych.

Prof. zw. dr hab. Wiesława Przybylska-Kapuścińska

Katedra Teorii Pieniądza i Polityki Pieniężnej

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Podręcznik kierowany jest do studentów wszystkich poziomów nauczania wyższych uczelni, które w swoich programach uwzględniają tematykę szeroko rozumianej nauki o finansach. Będzie on także przydatny początkującym pracownikom instytucji finansowych, uczestnikom szkoleń, a także tym wszystkim, którzy chcą poznać meandry rynków finansowych.

Spis treści

Wstęp	9
Część pierwsza. Rynki finansowe i ich organizacja	11
1. Struktura systemu finansowego (Urszula Banaszczak-Soroka – pkt 1.1 i 1.2; Patrycja Zawadzka – pkt 1.3 i 1.4)	13
1.1. System finansowy	13
1.1.1. Elementy systemu finansowego	13
1.1.2. Funkcje rynków finansowych	15
1.2. Klasyfikacja rynków finansowych	18
1.2.1. Wybrane kryteria klasyfikacji rynków finansowych	18
1.2.2. Struktura rynku kapitałowego	20
1.3. Instrumenty finansowe	23

1.3.1. Instrumenty rynku kasowego (transferu kapitału)	23
1.3.2. Instrumenty rynku terminowego	30
1.4. Instytucje rynków finansowych w Polsce	32
2. Organizacja systemu bankowego w Polsce (Urszula Banaszczak-Soroka – pkt 2.1–2.3; Patrycja Zawadzka – pkt 2.4; Mariusz Dybał – pkt 2.5)	39
2.1. Od denacjonalizacji do globalizacji systemu bankowego w Polsce	39
2.1.1. Demonopolizacja, komercjalizacja i konsolidacja polskich banków	39
2.1.2. Prywatyzacja banków i jej skutki dla systemu bankowego	41
2.2. Narodowy Bank Polski – organizacja i funkcje banku centralnego	45
2.2.1. Historia bankowości centralnej w Polsce	45
2.2.2. Organizacja banku centralnego w Polsce	47
2.2.3. Instrumenty polityki pieniężnej	50
2.3. Zasady funkcjonowania banku	52
2.3.1. Banki i ich rodzaje	52
2.3.2. Zasady prowadzenia działalności bankowej	56
2.4. Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	59
2.4.1. Organizacja i zadania BFG	59
2.4.2. System gwarantowania depozytów	61
2.4.3. Funkcja pomocowa BGG	64
2.4.4. Działalność analityczna BFG	66
2.5. Pozycja polskiego sektora bankowego na tle państw Unii Europejskiej	67
3. Organizacja rynku kapitałowego (Urszula Banaszczak-Soroka – pkt 3.1–3.4; Mariusz Dybał – pkt 3.5)	73
3.1. Rozwój rynku kapitałowego w Polsce w latach 1991–2010	73
3.1.1. Historia polskiej Giełdy	73
3.1.2. Początki rynku giełdowego (1991–1995)	75
3.1.3. Druga hossa i bessy na rynku giełdowym (1996–1998)	76
3.1.4. Trzecia hossa i bessy na Giełdzie (1998–2004)	77
3.1.5. Polski rynek kapitałowy po 2004 roku	78
3.2. Operatorzy obrotu	79
3.2.1. Rynek regulowany giełdowy	79

3.2.2. Alternatywny System Obrotu (NewConnect) i rynek Catalyst	86
3.2.3. Informacja giełdowa	89
3.3. Podmioty świadczące usługi maklerskie – pośrednicy i ich usługi	91
3.3.1. Podział podmiotów świadczących usługi maklerskie	91
3.3.2. Usługi dla klientów rynku wtórnego	92
3.3.3. Usługi skierowane do emitentów na rynkach pierwotnym i wtórnym	95
3.4. System rekompensat – ochrona inwestora na rynku kapitałowym	97
3.4.1. Organizacja systemu rekompensat – podmiotowy i przedmiotowy zakres gwarancji	97
3.4.2. Zasady prowadzenia systemu rekompensat	98
3.5. Pozycja polskiej Giełdy na tle rynku Unii Europejskiej	101
4. Nadzór nad rynkami finansowymi (Urszula Banaszczyk-Soroka)	112
4.1. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)	112
4.1.1. Organizacja i zadania KNF	112
4.1.2. Rola Komitetu Bazylejskiego i Unii Europejskiej w kształtowaniu organizacji nadzoru w Polsce.	115
4.1.3. Płaszczyzny nadzoru – nadzory: indywidualny, skonsolidowany i uzupełniający.	116
4.2. Funkcje Komisji Nadzoru Finansowego	120
4.2.1. Licencjonowanie i autoryzacja instytucji rynków finansowych	120
4.2.2. Kontrolowanie i dyscyplinowanie podmiotów rynków finansowych	123
4.3. Normy ostrożnościowe	124
4.3.1. Normy ograniczające ryzyko działalności	124
4.3.2. Normy sygnalizacyjne	126
Część druga. Podmioty poszukujące kapitału na rynkach finansowych	131
5. Kredytobiorcy (Urszula Banaszczyk-Soroka)	133
5.1. Kredytobiorcy i ich ocena przez bank	133
5.1.1. Działalność kredytowa banków	133
5.1.2. Wybrane kryteria klasyfikacji kredytów	134
5.2. Ocena zdolności kredytowej klienta	137
5.2.1. Zdolność kredytowa klienta	137
5.2.2. Proces udzielania kredytu podmiotom gospodarczym	139
5.2.3. Formy zabezpieczenia kredytu	140

5.3. Umowa kredytowa i jej konsekwencje dla banku i klienta	142
5.3.1. Treść umowy kredytowej	142
5.3.2. Monitorowanie udzielonych kredytów	143
6. Emitenci (Urszula Banaszczak-Soroka)	148
6.1. Motywy i obawy wyboru ścieżki rynku kapitałowego	148
6.1.1. Spółki notowane na GPW	148
6.1.2. Korzyści wynikające ze statusu spółki publicznej	150
6.1.3. Obawy spółki przed wprowadzeniem akcji do notowań	154
6.2. Uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy	155
6.2.1. Konstrukcja oferty publicznej	155
6.2.2. Zasadnicze uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy	157
6.3. Procedura prospektowa	160
6.3.1. Prospekt emisyjny i jego konstrukcja	160
6.3.2. Działania spółki po upublicznieniu prospektu emisyjnego	162
Część trzecia. Podmioty dysponujące kapitałem	167
7. Depozytariusze i inwestorzy (Urszula Banaszczak-Soroka)	169
7.1. Depozytariusze – operacje czynne banku	169
7.1.1. Struktura podmiotowa depozytów	169
7.1.2. Bankowość elektroniczna	173
7.2. Inwestorzy giełdowi	176
7.2.1. Klasyfikacja inwestorów giełdowych	176
7.2.2. Inwestorzy indywidualni	179
7.2.3. Inwestorzy instytucjonalni	182
8. Fundusze inwestycyjne (Sebastian Jakubowski)	185
8.1. Klasyfikacja funduszy inwestycyjnych	185
8.1.1. Fundusze inwestycyjne otwarte i zamknięte	185
8.1.2. Konstrukcje funduszy inwestycyjnych	187
8.1.3. Typy funduszy inwestycyjnych	189
8.1.4. Klasyfikacja funduszy inwestycyjnych ze względu na prowadzoną politykę lokacyjną klientów funduszy	192

8.2. Otoczenie instytucjonalne funduszy inwestycyjnych	196
8.2.1. Towarzystwo funduszy inwestycyjnych	196
8.2.2. Podmioty współpracujące	197
8.3. Fundusze inwestycyjne uczestnikami rynku pieniężnego i giełdowego	199
8.4. Rozwój funduszy inwestycyjnych w Polsce w latach 1991–2010	204
9. Fundusze emerytalne (Sebastian Jakubowski)	209
9.1. Przyczyny reformy systemu emerytalnego pod koniec XX wieku	209
9.2. Obowiązkowy system ubezpieczeń emerytalnych	213
9.2.1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – pierwszy filar systemu emerytalnego . . .	213
9.2.2. Otwarte fundusze emerytalne – drugi filar systemu emerytalnego . .	215
9.2.3. Otoczenie instytucjonalne OFE	219
9.3. OFE na rynkach pieniężnym i kapitałowym	222
9.4. Trzeci filar systemu emerytalnego	226
9.4.1. Pracownicze programy emerytalne	226
9.4.2. Indywidualne konta emerytalne (IKE)	230
10. Zakłady ubezpieczeń (Magdalena Homa – pkt 10.1–10.5; Patrycja Zawadzka – pkt 10.6)	233
10.1. Zmiany organizacyjno-prawne na rynku ubezpieczeń	233
10.2. Ubezpieczenie – pojęcie, istota, klasyfikacja	236
10.2.1. Istota ubezpieczenia	236
10.2.2. Funkcje ubezpieczenia	238
10.2.3. Klasyfikacja ubezpieczeń	240
10.3. Organizacja instytucjonalna rynku ubezpieczeń	243
10.4. Zasady działania firm ubezpieczeniowych	245
10.4.1. Ryzyko ubezpieczeniowe a jego cena	245
10.4.2. Gospodarka finansowa firm ubezpieczeniowych	247
10.5. Polityka lokacyjna zakładów ubezpieczeń	251
10.6. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	255
Załączniki	259
Załącznik 1. Organizacje społeczne i samorządowe związane z systemem finansowym	261
Załącznik 2. Wartość indeksu WIG (na otwarcie) w latach 1991–2010 (w punktach)	264

Załącznik 3. Kalendarium wprowadzania instrumentów finansowych do notowań na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie	265
Załącznik 4. Arkusz zleceń dla spółki X – wyznaczanie ceny	266
Załącznik 5. Vistula & Wólczanka (V&W) kontra W.KRUK	267
Bibliografia	271
Indeks	274